

Göteborgsregionens
kommunalförbund

Omvärldsbevakning Nr. 9

Asylsökande och nyanlända barn och unga
Förändringar inom utbildningsområdet
utifrån flyktingsituationen

Sammanställt av Ann-Sofie Gillner, GR Utbildning

Omvärldsbevakningen sammanställs av GR Utbildning som är en del av Göteborgsregionens kommunalförbund (GR). GR är en regional utvecklingsarena som arbetar med hela styrkedjan – från barn och unga till kommunchefer och politiker. Det breda och djupa samarbetet omfattar barn, unga och vuxna i lärande i GRs 13 medlemskommuner. Det involverar 240 000 studerande i alla åldrar, 20 000 lärare, 1500 skolledare och 1300 skolor. Verksamheten ska vara till kommunal nytta, samtidigt som den ska stärka regionen nationellt och internationellt. Inom GR Utbildning finns cirka 80 medarbetare som arbetar med alltifrån skolutveckling, läromedel och att motverka studieavbrott till ledarutveckling, vuxenutbildning, gymnasiesamverkan och samverkan mellan skola och arbetsliv.

Innehåll

Ensamkommande barn och unga	5
Tillfälligt kommunbidrag i syfte att asylsökande ensamkommande unga ska kunna bo kvar i kommunen efter att de fyller 18 år	5
Slutredovisning av uppdraget med anledning av det ökade mottagandet av ensamkommande barn m.m.	5
Medicinska åldersbedömningar, Rättsmedicinalverket.....	5
Nyanlända barn, unga och vuxna	5
Delbetänkande från Utredningen om en bättre skola genom mer attraktiva skolprofessioner	5
Avgiftsfria sommarlovsaktiviteter	6
Viktigare lagar och förordningar inför halvårsskiftet 2017	6
Mötesplatser för nyanlända	6
Statsbidrag för ökad jämlikhet	7
Mötesplats för migration vid Almedalsveckan 2017.....	7
Projekt Yrk In – Ditt val rätt val	7
Projekt Industrinatten	8
Projekt Plug-In 2.0 går in i slutfas.....	8
Tilläggsdirektiv till Samordnare för unga som varken arbetar eller studerar	9
Rätt att fullfölja introduktionsprogram i gymnasieskolan efter flytt till annan kommun.....	9
Föreläsning om nyanlända barn och ensamkommande ungdomar	9
Barn i migration, Strömsunds kommun	9
Utbildningsplikt för nyanlända	9
Förordning (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare	10
Kursplan för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare	10
Utrikes födda kvinnor utanför arbetskraften	10
Svenska från dag 1.....	11
Remiss av betänkandet Fler nyanlända elever ska uppnå behörighet till gymnasieskolan	11
Statistik 2016 samt januari-augusti 2017	12
Ensamkommande barn och unga	12
Asylsökande barn och vuxna	12
Rapporter och material	13
Granskningar kring utbildningen för nyanlända barn och elever, Skolinspektionen	13
Uppföljning av språkintröduktion, Skolverket.....	13

Om svenska skolan, Skolverket	13
Bygga svenska – bedömningsmaterial för nyanlända elever, Skolverket	13
Education Policy Outlook: Sweden, OECD.....	13
Projekt och rapporter från Delegationen för migrationsstudier.....	13
Forskning	14
Forskning om flerspråkighet, Skolverket.....	14

I detta dokument samlas aktuell information inom området asylsökande och nyanlända med fokus på framförallt barn och unga samt avseende förändringar på utbildningsområdet. I dokumentet finns även annan information som bedöms intressant, men som inte specifikt berör utbildningsområdet, med. Dokumentet uppdateras kontinuerligt. Tidigare har omvärldsbevakningar sammanställts vid fem tillfällen under 2016 samt den 23 februari, 10 maj och 30 juni 2017.

Ensamkommande barn och unga

Tillfälligt kommunbidrag i syfte att asylsökande ensamkommande unga ska kunna bo kvar i kommunen efter att de fyller 18 år

Regeringen och Vänsterpartiet har kommit överens om att föreslå ett tillfälligt kommunbidrag i höständringsbudgeten i syfte att ensamkommande unga i asylprocessen ska kunna bo kvar i kommunen efter att de fyller 18 år. Hur medlen ska användas är upp till kommunerna att avgöra. Dessa medel kommer att fördelas proportionellt till kommunerna utifrån hur många inskrivna asylsökande ensamkommande barn och unga som väntar på ett slutligt avgörande i sitt asylärende. Pengarna kommer att betalas ut till kommunerna under december 2017.¹

Slutredovisning av uppdraget med anledning av det ökade mottagandet av ensamkommande barn m.m.

Socialstyrelsen slutredovisade i juni 2017 sitt regeringsuppdrag med anledning av det ökade mottagandet av ensamkommande barn m.m.²

Medicinska åldersbedömningar, Rättsmedicinalverket

Rättsmedicinalverket har uppdraget och ansvaret för metodval och utförande gällande medicinska åldersbedömningar. På Rättsmedicinalverkets hemsida kan man ta del av statistik kring bland annat antal ärenden och antal utlåtanden och en film kring åldersbedömningar.³

Nyanlända barn, unga och vuxna

Delbetänkande från Utredningen om en bättre skola genom mer attraktiva skolprofessioner

I juni 2017 presenterade Utredningen om en bättre skola genom mer attraktiva skolprofessioner sitt delbetänkande *Utbildning, undervisning och ledning – reformvård till stöd för en bättre skola*.⁴ Utredningen föreslår bland annat följande gällande modersmåls lärare samt lärare inom sfi.

- Undantaget från legitimations- och behörighetsreglerna för modersmåls lärare bör kvarstå. På sikt bör dock det nuvarande undantaget från kraven på legitimation och behörighet för lärare i modersmål förändras.
- Skolverket bör få i uppdrag att svara för en fortbildningsinsats för yrkesverksamma modersmåls lärare som saknar behörighet. Möjlighet för huvudmannen att söka statsbidrag bör finnas för de lärare som deltar i utbildningen.

¹ <http://www.regeringen.se/artiklar/2017/06/ensamkommande-unga-i-asylprocessen-ska-kunna-bo-kvar-i-kommunen-efter-att-de-fyller-18-ar/>

² <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/20653/2017-6-15.pdf>

³ <https://www.rmv.se/aktuellt/det-visar-tre-manader-av-medicinska-aldersbedomningar/>

⁴ <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2017/06/sou-201751/>

- Skolverket bör få i uppdrag att ta fram ytterligare stödmaterial för undervisningen i modersmål.
- Ämnet modersmål och möjligheten till studiehandledning på modersmålet bör utredas i särskild ordning bl.a. vad gäller innehåll, mål och organisering.
- Nuvarande krav på legitimation och behörighet för att få anställas och bedriva undervisning i sfi utan tidsbegränsning bör kvarstå. En lärare som ska bedriva undervisning i sfi ska få anställas under högst tre år även om läraren saknar legitimation och behörighet. Detta gäller om läraren samtidigt deltar i utbildning i svenska som andraspråk.
- Skolverket bör ges i uppdrag att ta fram ytterligare stödmaterial för undervisningen i sfi liksom att informera om de nya reglerna vad gäller möjlighet till förlängd visstidsanställning.
- Det bör övervägas om en lärarexamen med inriktning mot arbete i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare och svenska som andraspråk i vuxenutbildningen i övrigt ska införas.

Avgiftsfria sommarlovsaktiviteter

Samtliga kommuner får dela på cirka 200 miljoner kronor för att ordna gratis aktiviteter för barn och unga i åldrarna 6 till 15 år under sommarlovet. Syftet med bidraget är att barn och unga från olika socioekonomiska bakgrunder möts och utvecklas tillsammans. Bidraget ska bland annat främja integrationen. Kommunerna i Västra Götalands län tilldelas drygt 36 mkr. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) fördelar pengarna på uppdrag av regeringen.⁵

Viktigare lagar och förordningar inför halvårsskiftet 2017

Vid halvårsskiftet, eller en tid därefter, trädde ett antal lagar och förordningar i kraft, både sådana som är nya och ändringar i befintliga. Ändringarna har behandlats i tidigare omvärldsbevakningar och i hänvisat dokument finns regeländringarna samlade i kortfattad form. Exempelvis gäller sedan den 1 juli ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga. Den 1 juni infördes kompletteringar av den tillfälliga lagen för uppehållstillstånd rörande studier på gymnasienivå. Kompletteringarna avser bl.a. möjligheten att få uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå.⁶

Mötesplatser för nyanlända

Våren 2014 inleddes arbetet med Mötesplatser som är ett gemensamt projekt för Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten och Skatteverket.⁷ Syftet var att utveckla en plats för individanpassad service och information från myndigheterna till nyanlända. Målet med projektet var att ge information utifrån varje individs behov för att de snabbare skulle nå etablering i form av arbete, studier eller annan aktivitet. Utvärderingen visar att kontakter med myndigheter som normalt tagit tre till fyra veckor kunde minskas till ungefär fyra

⁵ <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/08/200-miljoner-kronor-for-avgiftsfria-sommarlovsaktiviteter-2017/>

⁶ <http://www.regeringen.se/49edf5/contentassets/254abdd74e70490b8c45c936a6197bdd/viktigare-lagar-och-forordningar-infor-halvarsskiftet-2017.pdf>

⁷ <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/06/motesplatser-som-forenklar-nyanlandas-myndighetskontakter-ska-fortsatta/>

timmar och att nyanlända upplevde ökad trygghet och kontroll över sin situation. Projektet har tidigare förlängts till den 31 december 2017 och är nu förlängt till att pågå även under år 2018.

Statsbidrag för ökad jämlikhet

De kommunala och fristående huvudmän med verksamhet i grundskolan som har de sämsta socioekonomiska förutsättningarna kommer att kunna ansöka om bidraget. Bidraget får användas till insatser för att öka andelen elever som når behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan. Bidragsramarna fastställs med beaktande av elevernas socioekonomiska bakgrund och elevantalet hos huvudmännen. De variabler som används i modellen är kön, tid i Sverige, föräldrars utbildningsnivå, elevernas födelseland och moderns respektive faderns födelseland.^{8 9}

Mötesplats för migration vid Almedalsveckan 2017

Vid Almedalsveckan 2017 anordnade Migrationsverket ett antal seminarier och intervjuer kring migration och mottagandet av asylsökande. Här kan man bland annat ta del av ett seminarium kring den s.k. gymnasielagen, en paneldebatt med Röda Korset, Migrationsverket och Rättsmedicinalverket kring åldersbedömningar, ett seminarium kring Afghanistan, ensamkommande och asyl samt en paneldebatt med representanter från Migrationsverket kring den nya tillfälliga lagen om begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige och hur det första året med denna lag har gått.¹⁰

Projekt Yrk In – Ditt val rätt val

I höst startar ESF-projektet *Yrk In – Ditt val rätt val* som är ett fortsatt samverkansprojekt med SKL i spåren av Plug in arbetet med fördjupade insatser för målgruppen nyanlända. Syftet med projektet är att ta fram och visa på användbara modeller och metoder för att

- Öka intresset och antagningen till yrkesutbildning genom bättre matchning mellan utbildningens inriktning och elevens talang/kvalifikation.
- Utveckla, förstärka och hitta nya former för studie- och yrkesvägledningen
- Stärka samverkan mellan utbildning och arbetsliv
- Förbättra förutsättningarna för elever på yrkesprogrammen att nå målen och slutföra sina studier.
- Förbättra förutsättningarna för att åstadkomma mindre könsstereotypa programval och utbildningsmiljöer.

Målgruppen är ungdomar 15 – 24 år, med särskilt fokus på nyanlända. Bakgrunden till projektet går att finna i att det trots att det finns en stor efterfrågan på många av de yrkesgrupper som utbildas på gymnasieskolans yrkesprogram så finns det grupper av ungdomar som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden, även under perioder av låg ungdomsarbetslöshet. En av dessa grupper är nyanlända unga. Ett fokus i projektet är att bidra till att bättre rusta denna grupp så att de får tillträde till arbetsmarknaden. Ett första steg är att ge dem möjlighet att slutföra ett nationellt yrkesprogram på gymnasiet. Inom projektets ram kommer studie- och yrkesvägledning för nyanlända att fokuseras då denna grupp ofta har behov av specialanpassad vägledning när det gäller det

---

⁸ https://www.skolverket.se/skolutveckling/statsbidrag/grundskole-och-gymnasieutbildning/statsbidrag-for-okad-jamlikhet-1.262184?utm_campaign=unspecified&utm_content=unspecified&utm_medium=email&utm_source=Skolverket%20nyhetsbrev

⁹ <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/06/miljardsatsning-for-en-jamlik-kunskapskola/>

¹⁰ <https://www.migrationsverket.se/Almedalen>

svenska utbildningssystemet samt orientering i hur arbetsmarknaden fungerar. Ett annat område som projektet kommer arbeta med är att utveckla modeller för en mer flexibel antagning av nyanlända elever till gymnasieskolans utbildningar. Här handlar det även om att underlätta och öppna stängda utbildningsvägar för grupper som nyanlända unga.

För mer information om projektet: Kontakta Lisa Sipari på Göteborgsregionens Kommunalförbund, GR Utbildning, lisa.sipari@grkom.se

Projekt Industrinatten

Under hösten kommer även projektet Industrinatten starta upp. Projektets syfte är att utveckla samverkansformer på regional nivå för att öka ungas intresse för utbildning och arbete inom industrin. Vidare syftar projektet även till att

- Öka attraktiviteten för yrkesutbildningar inom teknik och industri
- Öka samverkan mellan representanter från arbetsliv och utbildningsanordnare
- Förändra attityder genom att öka kunskapen om industri- och tekniskarbetsmarknaden.
- Visa på en modernare bild av industrin som arbetsplats
- Bredda målgruppen för utbildningar och arbetslivet
- Kompetensutveckla utbildningsanordnare kring industri- och tekniskarbetsmarknaden
- Öka antalet sökande till utbildningar inom teknik och industri

En av målgrupperna för projektet är nyanlända elever. Mot bakgrund av utmaningen att fylla behovet av medarbetare med kvalificerad industrirelevant utbildning blir det än mer aktuellt att ta tillvara flera målgrupper såsom nyanländas deltagande och kompetens i den industritekniska branschen. Här kommer projektet att ha goda möjligheter att bidra till kompetensförstärkning inom området.

För mer information om projektet: Kontakta Johanna Redelius på Göteborgsregionens Kommunalförbund, GR Utbildning, johanna.redelius@grkom.se

Projekt Plug-In 2.0 går in i slutfas

Under fem år har projektet Plug In arbetat för att minska studieavbrotten och få fler unga att fullfölja gymnasiet. Fortsättningsprojektet Plug In 2.0 går nu mot sitt slut och resultat och lärdomar från både lokal och nationell nivå ska summeras och spridas.

Deltagande kommuner har arbetat i olika delprojekt vilka har utgått från de fem framgångsfaktorer som togs fram under Plug In:s första omgång: bemötande, samverkan, koll och uppföljning, flexibilitet och individcentrerat arbetssätt. Delprojektens fokus har sträckt sig från relationellt arbete med syfte att stärka elevers skolanknytning, till implementering av organisations- och strukturförändringar för att bättre möta målgruppens behov. Många av delprojekten i GR har fokuserat på att utveckla skolans organisation och arbete med mottagande och etablering av nyanlända elever. I juni avslutades samtliga delprojekt och de har sedan helt eller delvis implementerats i ordinarie verksamhet.

För mer information om projektet: Kontakta Sofia Reimer på Göteborgsregionens Kommunalförbund, GR Utbildning, sofia.reimer@grkom.se

Tilläggsdirektiv till Samordnare för unga som varken arbetar eller studerar

En särskild utredare, som fungerar som nationell samordnare, ska främja förbättrad samverkan mellan myndigheter, kommuner, landsting och organisationer på nationell, regional och lokal nivå kring insatser för unga som varken arbetar eller studerar. Inom gruppen unga som varken arbetar eller studerar finns utrikes födda. Samordnaren ska bland annat vid behov utveckla former för ett samordnat stöd för unga som varken arbetar eller studerar och arbeta för att den nationella, regionala och lokala samverkan kring gruppen förbättras. Utredaren fick i juli ett mer preciserat uppdrag att lämna förslag till hur ett fortsatt samordnat stöd till de aktörer som arbetar med att stödja unga som varken arbetar eller studerar bör vara utformat, hur det bör bemannas och hur det bör följas upp.¹¹

Rätt att fullfölja introduktionsprogram i gymnasieskolan efter flytt till annan kommun

Den 21 september kommer riksdagen fatta beslut¹² om regeringens proposition med förslag om att förtydliga skollagen gällande elevens rätt att fullfölja ett introduktionsprogram i gymnasieskolan efter flytt till en annan kommun. Rätten avser såväl det påbörjade introduktionsprogrammet som ett annat introduktionsprogram i den nya hemkommunens gymnasieskola och, under vissa förutsättningar, i en fristående gymnasieskola.¹³ Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 november 2017.

Föreläsning om nyanlända barn och ensamkommande ungdomar

Den 19 oktober arrangerar Göteborgs universitet lunchföreläsningen *De nyanlända barnen och de ensamkommande ungdomarna*. Föreläsningen kommer att fokusera nyanlända barn och ungdomars erfarenheter av att gå i skola i Sverige och i hemlandet, men också beröra deras vardagsliv och olika förutsättningar i ett nytt land. Vad säger forskningen om olika pedagogiska förhållningsätt i mötet med barn och unga med migrationserfarenhet?¹⁴

Barn i migration, Strömsunds kommun

Strömsunds kommun arbetar sedan ett antal år tillbaka med olika aktörer såsom Rädda barnen, Länsstyrelsen och andra kommuner. De utvecklingsprojekt som kommunen är involverade i syftar till att förbättra för barn och ungdomar med uppehållstillstånd eller ensamkommande som söker asyl eller har fått avslag. Målet är att arbeta för en gemensam grundsyn och hitta metoder som kan fungera såväl i Strömsund som i övriga delar av landet.¹⁵

Utbildningsplikt för nyanlända

En utbildningsplikt ska ses över för personer som kommer till Sverige senare i livet och som inte uppnått grundskolekompetens. Utbildningsplikten ska syfta till att ge nyanlända med låg utbildning vissa grundläggande kunskaper. I Omvärldsbevakning nr 8 berördes Skolverkets uppdrag med anledning av denna fråga. Utbildningsplikten regleras i den nya förordningen Förordning (2017:820)

---

¹¹ <http://www.regeringen.se/rattsdokument/kommittedirektiv/2017/07/dir.-201781/>

¹² http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arende/betankande/ratt-att-fullfolja-introduktionsprogram-i_H501UbU3

¹³ <http://www.regeringen.se/rattsdokument/proposition/2017/05/prop.-201617190/>

¹⁴ <http://uf.gu.se/samverkan/popularvetenskap>

¹⁵ <http://www.begripligt.nu/index.shtml>

om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Förordningen träder i kraft den 1 januari 2018.^{16 17}

Förordning (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Den nya förordningen Förordning (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare innehåller bland annat reglering som berör kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare, Sfi. I förordningen regleras även att en anvisning till etableringsprogrammet vid Arbetsförmedlingen inte ska göras för nyanländ som går i gymnasieskola eller gymnasiesärskola.¹⁸

Kursplan för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare

Från den 8 augusti 2017 gäller nya studievägar inom kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare. Avsikten är att studievägarna ska vara mer målgruppsanpassade och sammanhållna. Skolverket har därför tagit fram nya kurskoder.¹⁹

Utrikes födda kvinnor utanför arbetskraften

Statskontoret har fått i uppdrag av regeringen att sammanställa och utveckla kunskapen om varför utomeuropeiskt födda kvinnor i större utsträckning står utanför arbetskraften och vad som kan förbättra deras förutsättningar att delta i arbetskraften. Uppdraget är en del i arbetet med att motverka segregationen där ett fokusområde är utrikes födda kvinnors situation på arbetsmarknaden. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 januari 2018.²⁰

I syfte att öka utrikes födda kvinnors deltagande på arbetsmarknaden ökar regeringen i höstbudgeten anslagen till kommuner för insatser för föräldralediga med hänvisning till att längre perioder av föräldraledighet tenderar att försena kvinnors etablering i arbets- och samhällslivet. Insatserna ska även kunna omfatta asylsökande. Det kan till exempel handla om språkinsatser i anslutning till öppen förskola. Delegationen för unga och nyanlända till arbete (Dua) får ytterligare medel för att främja kommunernas arbete med nyanländas etablering, bland annat utrikes födda kvinnors etablering.²¹

Även studieförbunden tillförs medel för att bedriva studiemotiverande och uppsökande verksamhet bland utrikes födda kvinnor. Syftet ska vara att visa på möjliga vägar till studier inom exempelvis folkhögskola eller kommunal vuxenutbildning. Verksamheten kan utformas som aktiverande och självstärkande kurser med studie- och arbetslivsträning inom exempelvis folkhögskola eller kommunal vuxenutbildning.²²

---

¹⁶ <http://riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2017820-om-etableringsinsatser-for-sfs-2017-820>

¹⁷ <http://www.regeringen.se/artiklar/2017/06/fragor-och-svar-om-utbildningsplikten/>

¹⁸ <https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2017820-om-etableringsinsatser-for-sfs-2017-820>

¹⁹ <https://www.skolverket.se/laroplaner-amnen-och-kurser/vuxenutbildning/komvux/sfi/kursplan-for-kommunal-vuxenutbildning-i-svenska-for-invandrare-1.199324>

²⁰ <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/07/okad-kunskap-om-utrikes-fodda-kvinnors-deltagande-pa-arbetsmarknaden/>

²¹ <http://www.regeringen.se/artiklar/2017/09/okade-anslag-for-att-starka-utrikes-fodda-kvinnors-etablering-pa-arbetsmarknaden/>

²² <http://www.regeringen.se/artiklar/2017/08/uppsokande-och-motiverande-studieforbundsinsatser-riktade-till-utrikes-fodda-kvinnor/>

Svenska från dag 1

Satsningen Svenska från dag ett för asylsökande och vissa nyanlända tillförs mer medel. Satsningen innebär språkträning och samhällsinformation via studieförbund och folkhögskolor. Syftet är att erbjuda målgruppen en meningsfull sysselsättning i väntan på asylbesked eller kommunplacering och samtidigt påskynda etableringen för de individer som får uppehållstillstånd.²³

Remiss av betänkandet Fler nyanlända elever ska uppnå behörighet till gymnasieskolan

Som berördes i Omvärldsbevakning nr 8 presenterade Utredningen om elever som kommer till Sverige under grundskolans senare årskurser den 7 juni sitt betänkande *Fler nyanlända elever ska uppnå behörighet till gymnasiet*, SOU 2017:54. Utredningen lämnar förslag kring bland annat ökade möjligheter till anpassning av nyanlända elevers utbildning, förstärkt rätt till studiehandledning på modersmålet och att nyanlända elever ska få ett skriftligt omdöme i stället för terminsbetyget F. Betänkandet är skickat på remiss med sista svarsdag den 27 oktober 2017.^{24 25}

Nulägesbedömning gällande bl.a. snabbspåret för lärare och förskollärare

Arbetsförmedlingen har gjort en nulägesbedömning gällande de 14 snabbspår som är igång. De individer som kan bli aktuella att delta i ett snabbspår är nyanlända personer med utbildning och/eller erfarenhet i något av snabbspåren. Nulägesbedömningen visar bland annat följande gällande snabbspåret för lärare och förskollärare²⁶. Från och med februari 2016 till mars 2017 har totalt 764 personer deltagit i eller deltar i snabbspåret. Snabbspåret består av kompetenskartläggning, 26 veckor utbildning, yrkessvenska och/eller sfi/svenska som andraspråk samt vägledning kring hur vägen mot lärarlegitimation ser ut för respektive deltagare. Hur lång tid det tar för deltagarna att nå legitimationsnivå beror på vad varje deltagare har med sig i form av utbildning från hemlandet. Kompletterande utbildning för att uppnå legitimationsnivå kan ske vid exempelvis ULV. I nulägesbedömningen kan det även utläsas hur många av deltagarna som fått arbete, antingen inom för snabbspåret avsedd bransch eller annan bransch.²⁷

Webbsändningar kring Agenda för integration, SKL

SKL har publicerat ett antal seminarier inom Agenda för integration. Via SKLs hemsida kan man ta del av seminarierna. Den 24 augusti genomfördes det senaste seminariet med fokus på bland annat den nya förordningen Förordning (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare som bland annat berör vuxenutbildningens område.²⁸

---

²³ <http://www.regeringen.se/artiklar/2017/08/mer-medel-till-svenska-fran-dag-ett/>

²⁴ <http://www.regeringen.se/49c292/contentassets/07b765bfe914435eae8f5a4b64308821/fler-nyanlanda-elever-ska-uppna-behorighet-till-gymnasiet-sou-201754.pdf>

²⁵ <http://www.regeringen.se/remisser/2017/07/remiss-sou-201754-fler-nyanlanda-elever-ska-uppna-behorighet-till-gymnasiet/>

²⁶ De yrken som omfattas av snabbspåret är universitets- och högskolelektorer, övriga universitets- och högskolelärare, lärare i yrkesämnen, gymnasielärare, grundskollärare, förskollärare, speciallärare och specialpedagoger.

²⁷ <https://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Statistik-och-publikationer/Rapporter/Ovriga/2017-05-23-Arbetsformedlingens-nulagesbedomning-av-arbetet-med-snabbspar.html>

²⁸ <https://skl.se/integrationsocialomsorg/asylochflyktigmottagandeintegration/webbsandningagendaforintegration.13014.html>

Nästa steg på vägen mot en mer jämlik hälsa - slutbetänkande av Kommissionen för jämlik hälsa

Kommissionen för jämlik hälsa har haft i uppdrag att lämna förslag som kan bidra till att hälsoklyftorna i samhället minskar. Kommissionens huvudsakliga fokus har varit hälsoskillnader mellan olika socioekonomiska grupper i samhället. Hälsoskillnader hos bland annat personer med utländsk bakgrund har uppmärksammats i kommissionens arbete. Kommissionen föreslår bland annat att regeringen bör undersöka om det går att utöka utbildningarna vid folkhögskolorna i svenska och samhällsorientering för nyanlända i övre tonåren och unga vuxna samt öka det arbetsplatsförlagda inslaget i yrkesprogrammen. Kommissionen lyfter även effektiviserade former för validering som en central aspekt för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden för nyanlända och utrikes födda. Bostadsbristens konsekvenser och hälso- och sjukvårdens insatser gällande nyanlända är ytterligare två områden som lyfts fram av kommissionen.²⁹

Statistik 2016 samt januari-augusti 2017³⁰

Ensamkommande barn och unga

Sverige

Under år 2016 ansökte 2 199 ensamkommande barn om asyl i Sverige. De flesta av dessa barn, ca 88,5 %, var i åldern 13-17 år. Under januari-augusti 2017 har 867 ensamkommande barn sökt asyl i Sverige varav ca 85 % var i åldern 13 - 17 år och ca 21 % var flickor.

Den 1 september var 13 316 asylsökande ensamkommande barn inskrivna hos Migrationsverket vilket motsvarar en minskning i antal med 4 789 barn sedan den 1 juni. Ca 81 % av dessa barn kommer från Afghanistan (medborgarskap).

Göteborgsregionen

Under år 2016 anvisades 259 ensamkommande barn till kommunerna inom GR vilket kan jämföras med år 2015 då 2 961 ensamkommande barn anvisades till GR-kommunerna. Eftersom anvisningskommun kan placera ensamkommande barn i boende i annan kommun kan det faktiska antalet som bor/stadigvarande vistas i kommunerna inom GR vara ett annat.

Till och med vecka 34 i år har 99 ensamkommande barn anvisats till kommunerna inom GR.

Asylsökande barn och vuxna

Under år 2016 ansökte totalt 10 909 barn om asyl i Sverige, inklusive ensamkommande barn. Under januari-augusti 2017 har 5 711 barn sökt asyl i Sverige, inklusive ensamkommande barn. Av dessa var alltså 867 barn ensamkommande.

Under år 2016 ansökte totalt 28 939 personer (vuxna och barn) om asyl i Sverige. Under januari-augusti 2017 har 16 591 personer (vuxna och barn) sökt asyl i Sverige. De största länderna räknat i antal asylsökande under denna period var, liksom tidigare, Syrien, Afghanistan och Irak.

²⁹ <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2017/06/sou-201747/>

³⁰ <http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Aktuell-statistik.html>

Rapporter och material

Granskningar kring utbildningen för nyanlända barn och elever, Skolinspektionen

I tidigare omvärldsbevakningar har information om Skolinspektionens granskningar på området utbildning för nyanlända barn och elever funnits med. På Skolinspektionens hemsida kan man nu ta del av en samlad information om dessa granskningar samt ett sammandrag från ett frukostseminarium den 19 juni då Skolinspektionen presenterade resultaten från granskningarna.³¹

Frågan om utbildning för nyanlända barn och elever var även i fokus vid Skolinspektionens seminarier under Almedalsveckan 2017.³²

Uppföljning av språkintrödn, Skolverket

I rapporten återfinns statistik på nationell nivå och exempel på hur nyanlända elever kan ges möjlighet att använda sitt modersmål i undervisningen. I studien har Skolverket tittat närmare på fem kommuners arbete med hur elever kan ges möjlighet att använda sina modersmål inom undervisningen på programmet. Kommunexemplen belyser också hur förutsättningarna för och organiseringen av språkintrödn kan variera mellan Sveriges olika kommuner.³³

Om svenska skolan, Skolverket

Skolverket har utarbetat information om hur det svenska skolsystemet fungerar på 14 språk.³⁴

Bygga svenska – bedömningsmaterial för nyanlända elever, Skolverket

Den 6 september genomför Skolverket ett webinarium om bedömningsmaterialet Bygga svenska. Seminariet kommer även att kunna ses i efterhand.³⁵

Education Policy Outlook: Sweden, OECD

I juni 2017 publicerade OECD rapporten *Education Policy Outlook: Sweden*. I rapporten ges en beskrivning av Sveriges utbildningssystem och de utmaningar som OECD lyfter fram som aktuella för utbildningssystemet. Bland dessa utmaningar nämns nyanlända elevers studieresultat och vikten av en snabb integrering samt kartläggning av nyanlända elevers tidigare kunskaper och individuellt stöd.³⁶

Projekt och rapporter från Delegationen för migrationsstudier

Delegationen för migrationsstudier är en oberoende kommitté som initierar studier och förmedlar forskningsresultat som underlag till framtida migrationspolitiska beslut och för att bidra till samhällsdebatten. Via deras hemsida kan man ta del av såväl pågående som avslutade projekt på migrationsområdet. För närvarande pågår exempelvis ett projekt med fokus på hur det har gått för tidigare ensamkommande barn i det svenska samhället. Projektet undersöker dels

---

³¹ <https://www.skolinspektionen.se/sv/Om-oss/Nyheter/stort-intresse-for-kunskap-om-nyanlanda-elever/>

³² <https://www.skolinspektionen.se/sv/Om-oss/Nyheter/ta-del-av-material-fran-vara-seminarier-i-almedalen/>

³³ https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D3770

³⁴ <http://www.omsvenskaskolan.se/>

³⁵ <https://www.skolverket.se/kalender/webbinarie-bygga-svenska-bedomningsmaterial-for-nyanlanda-elever-1.262631>

³⁶ <http://www.oecd.org/edu/Education-Policy-Outlook-Country-Profile-Sweden.pdf>

sammansättningen av gruppen under åren 2003–2014 och dels hur det har gått för dem vad gäller bland annat utbildning och inträde på arbetsmarknaden. Rapporten beräknas vara klar under 2017.³⁷

Forskning

Forskning om flerspråkighet, Skolverket

Skolverket presenterar bland annat resultat av forskning om flerspråkighet på sin hemsida. Det material som presenteras omfattar exempelvis rapporter och avhandlingar som berör flerspråkighet i såväl ett nationellt som internationellt perspektiv. I första hand prioriteras forskning som har direkt relevans för lärare och elever, skola och utbildning men även grundforskning beaktas. Några av de delområden och frågeställningar som kommer bevakas är Den flerspråkiga individen, Flerspråkighet i skolan och Flerspråkighet i familjen.³⁸

---

³⁷ <http://www.delmi.se/>

³⁸ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/amnen-omraden/flersprakighet>